

ความตรงตามเนื้อหาและความเที่ยงของแบบประเมินพฤติกรรม การดูแลตนเอง สำหรับผู้ป่วยวัยรุ่นโรคเอสแอลอี

Validity and reliability of self-care behavior assessment for adolescent with Systemic Lupus Erythematosus

ทรงศิริ คล้ายคลึง อนิรุท ภัทราภาญจน์ และนันทวัน ปิยะภาณี

Songsiri Klayklung, Anirut Pattaragarn, and Nuntawan Piyaphanee

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

Faculty of Medicine Siriraj Hospital, Mahidol University

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาแบบประเมินพฤติกรรมดูแลตนเองสำหรับผู้ป่วยวัยรุ่นโรคเอสแอลอี และตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงตามเนื้อหา และความเที่ยง กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 104 คน เลือกแบบเจาะจง เป็นผู้ป่วยวัยรุ่นโรคเอสแอลอี อายุตั้งแต่ 10-18 ปี ที่มารับการตรวจรักษาที่โรงพยาบาลศิริราช แผนกผู้ป่วยในและผู้ป่วยนอก เครื่องมือวิจัย เป็นแบบประเมินพฤติกรรมดูแลตนเองสำหรับผู้ป่วยวัยรุ่นโรคเอสแอลอีที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา หาความตรงตามเนื้อหาโดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ และหาความเที่ยงโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ผลการวิจัยพบว่า 1) แบบประเมินพฤติกรรมดูแลตนเองสำหรับผู้ป่วยวัยรุ่นโรคเอสแอลอี ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 45 ข้อ จำแนกเป็น การดูแลตนเองโดยทั่วไป 21 ข้อ การดูแลตนเองตามระยะพัฒนาการ 6 ข้อ และการดูแลตนเองตามภาวะเบี่ยงเบนสุขภาพ 18 ข้อ 2) แบบประเมินพฤติกรรมดูแลตนเองสำหรับผู้ป่วยวัยรุ่นโรคเอสแอลอี มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ อยู่ระหว่าง 0.6-1.0 และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ 0.73

คำสำคัญ: พฤติกรรมดูแลตนเอง, วัยรุ่น, โรคเอสแอลอี

Abstract

The purposes of this research were to develop self-care behavior assessment for adolescent with Systemic Lupus Erythematosus and to assess its content validity and reliability. The sample of 104 adolescent with Systemic Lupus Erythematosus aged between 10-18 years, received treatment at the in-patient and out-patient department in

Corresponding author E-mail: sk.tukta@hotmail.com

วันที่รับบทความ: 9 กันยายน 2563 วันที่ตอบรับบทความ: 30 ตุลาคม 2563

This study is supported by Siriraj Research Development Fund (Managed by Routine to Research [R2R])

Siriraj Hospital, was purposively selected. The research tool was a self-care behavior assessment for adolescent with Systemic Lupus Erythematosus developed by the researcher. Data were analyzed by descriptive statistics, Item-objective congruence [IOC] and Cronbach's alpha coefficient. The results were concluded as follows.

- 1) The self-care behavior assessment for adolescent with Systemic Lupus Erythematosus comprised 45 items in three sections: (1) 21 items in universal self-care section, (2) 6 items in developmental self-care section, and (3) 18 items in health deviation self care section.
- 2) The indexes of IOC were 0.6 to 1.0 and the Cronbach alpha coefficient was 0.73.

Keywords: Self-care Behavior, Adolescent, Systemic Lupus Erythematosus

ความสำคัญของปัญหา

โรคเอสแอลอี (Systemic Lupus Erythematosus [SLE]) เป็นโรคที่เกิดจากความผิดปกติในระบบภูมิคุ้มกัน ก่อให้เกิดอาการผิดปกติในร่างกายหลายระบบ ผู้ป่วยแต่ละรายมีอาการหลากหลายทำให้ยากต่อการวินิจฉัยและการประเมินความรุนแรง การดำเนินโรคมักมีอาการโรคสงบสลับกับอาการโรคกำเริบเป็นระยะ (Goodman, Morrissey, Graham, & Bossingham, 2005) บางรายมีการดำเนินโรคเรื้อรัง มีการกลับเป็นซ้ำของโรคบ่อย ๆ ทำให้อวัยวะได้รับการบาดเจ็บ รวมถึงผลข้างเคียงจากการรักษาโรคอาจทำให้อวัยวะนั้น ๆ สูญเสียหน้าที่การทำงานอย่างถาวร ผู้ป่วยที่มีอาการโรครุนแรงอาจเสียชีวิตได้ นอกจากนี้โรคเอสแอลอีอาจมีผลกระทบต่อผู้ป่วยในด้านจิตใจ ทำให้มีความกังวลในอาการแสดงที่ผิดปกติ ผลข้างเคียงจากยาที่ใช้ในการรักษา ความไม่แน่นอนของการดำเนินโรคและระยะเวลาที่โรคกำเริบ ซึ่งไม่สามารถพยากรณ์ได้ว่าจะมีการกำเริบเมื่อใด ทำให้ผู้ป่วยเกิดภาวะซึมเศร้าได้ง่ายและมีคุณภาพชีวิตที่ลดลง (นันทนา กสิตานนท์, 2560) การศึกษาของภาควิชากุมารเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ในผู้ป่วยโรคเอสแอลอี จำนวน 101 ราย พบอัตราส่วนผู้ป่วยเพศหญิงต่อเพศชายเท่ากับ 6.2:1 โดยมีอายุเฉลี่ยเมื่อแรกวินิจฉัยเท่ากับ 9.7 ± 2.8 ปี (สุโรจน์

ศุภเวดิน, 2556) โดยทั่วไปอาการและอาการแสดงของโรคเอสแอลอีในเด็กและวัยรุ่นเหมือนกับผู้ใหญ่ แต่อาการแสดงของโรคในระยะเริ่มต้นและการดำเนินโรคมักรุนแรงกว่าผู้ใหญ่ นอกจากนั้นการเป็นโรคตั้งแต่อายุน้อยยังทำให้มีการพยากรณ์โรคที่ไม่ดี (Sato et al., 2012) เนื่องจากเป็นโรคที่ไม่สามารถรักษาให้หายขาดได้ แต่สามารถควบคุมอาการของโรคให้สงบลงได้โดยการดูแลจากแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง ควบคู่กับการปฏิบัติตัวที่เหมาะสม แต่ประสบการณ์การทำงานของผู้วิจัยพบว่า ผู้ป่วยเด็กโรคเอสแอลอีในความดูแลยังมีพฤติกรรมการดูแลตนเองไม่เหมาะสมกับภาวะของโรค มีผลให้อาการของโรคกำเริบขึ้น การดูแลผู้ป่วยกลุ่มนี้ให้มีพฤติกรรมการดูแลตนเองที่ถูกต้อง จำเป็นต้องมีการประเมินโดยใช้แบบประเมินที่น่าเชื่อถือและสอดคล้องกับบริบทในสังคมของผู้ป่วยด้วย เมื่อทำการทบทวนแบบประเมินที่มีอยู่พบว่ายังไม่มีผู้จัดทำแบบประเมินพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยเด็กวัยรุ่นโรคเอสแอลอี ผู้วิจัยจึงได้สร้างแบบประเมินพฤติกรรมการดูแลตนเองสำหรับผู้ป่วยเด็กวัยรุ่นโรคเอสแอลอี โดยใช้ทฤษฎีการดูแลตนเองของโอเร็ม (Orem, 2001) ซึ่งกล่าวว่า การดูแลตนเองเป็นพฤติกรรมของบุคคลที่เกิดขึ้นจากการกระทำอย่างจงใจและมีเป้าหมาย เพื่อกองไว้ซึ่งการ

มีสุขภาพที่ดีและมีความสุข ประกอบด้วย การดูแลตนเองที่จำเป็นเมื่ออยู่ในภาวะเจ็บป่วยด้วยโรค (Health deviation self-care requisites) การดูแลตนเองที่จำเป็นตามความจำเป็นโดยทั่วไป (Universal self-care requisites) เพื่อเป็นการส่งเสริมและรักษาไว้ซึ่งสุขภาพและสวัสดิภาพของผู้ป่วย เช่น การดูแลตนเองด้านสุขอนามัยส่วนบุคคล รวมถึงการดูแลตนเองตามระยะพัฒนาการของวัย (Developmental self-care requisites) การสร้างแบบประเมินนี้ครอบคลุมพฤติกรรมในการดูแลตนเองทั้งสามด้านสำหรับผู้ป่วยวัยรุ่นโรคเอสแอลอี และนำไปหาคุณภาพ เพื่อให้มั่นใจว่าสามารถนำไปใช้ปฏิบัติงานได้จริงในการประเมินพฤติกรรมในการดูแลตนเองของผู้ป่วยวัยรุ่นโรคเอสแอลอีได้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งจะนำไปสู่การวางแผนดูแลช่วยเหลือผู้ป่วยให้มีพฤติกรรมในการดูแลตนเองอย่างเหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. พัฒนาแบบประเมินพฤติกรรมในการดูแลตนเองสำหรับผู้ป่วยวัยรุ่นโรคเอสแอลอี
2. ตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินพฤติกรรมในการดูแลตนเองสำหรับผู้ป่วยวัยรุ่นโรคเอสแอลอี ด้านความตรงตามเนื้อหา และความเที่ยง

วิธีดำเนินการวิจัย

ชนิดของการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร เป็นผู้ป่วยวัยรุ่นโรคเอสแอลอีที่มารับการตรวจรักษาที่คลินิกกุมารเจ้าฟ้ามหาจักรี 1 หอผู้ป่วยเจ้าฟ้ามหาจักรี 3, 4, 5, 6 และอานันท์มหิตล 3 โรงพยาบาลศิริราช ทั้งเพศชายและหญิงที่มีอายุตั้งแต่ 10 ปีแต่ไม่เกิน 18 ปีบริบูรณ์

กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 104 คน เลือกแบบเจาะจง เป็นผู้ที่ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าเป็นโรค

เอสแอลอี มานานเกินกว่า 3 เดือน การคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง กำหนดระดับนัยสำคัญ .05 อำนาจการทดสอบ .80 พิจารณาจากการประมาณค่าความสัมพันธ์ระหว่างการตอบแบบประเมินพฤติกรรมในการดูแลตนเองของผู้ป่วยวัยรุ่นโรคเอสแอลอี ครั้งที่ 1 กับครั้งที่ 2 ห่างกัน 1 สัปดาห์ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ nQuery Advisor 5.0 program ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 104 คน

เครื่องมือวิจัย เป็นแบบประเมินพฤติกรรมในการดูแลตนเองสำหรับผู้ป่วยวัยรุ่นโรคเอสแอลอี ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามขั้นตอนการสร้างเครื่องมือการวิจัย (บุญธรรมกิจปริดาภิสุทธิ, 2553) ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างข้อความในแบบประเมินพฤติกรรมในการดูแลตนเองสำหรับผู้ป่วยวัยรุ่นโรคเอสแอลอี โดยประยุกต์แนวคิดการดูแลตนเองของโอเร็ม (Orem, 2001) มาใช้เป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถาม ได้จำนวน 45 ข้อ เป็นข้อคำถามทางบวก จำนวน 33 ข้อ และทางลบ จำนวน 12 ข้อ ประกอบด้วย 3 ด้านได้แก่ 1) การดูแลตนเองโดยทั่วไป จำนวน 21 ข้อ 2) การดูแลตนเองตามระยะพัฒนาการ จำนวน 6 ข้อ และ 3) การดูแลตนเองตามภาวะเบี่ยงเบนสุขภาพ จำนวน 18 ข้อ การตอบใช้มาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ได้แก่ ไม่เคยปฏิบัติ, ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง, ปฏิบัติเป็นบางครั้ง, ปฏิบัติบ่อยครั้ง, และปฏิบัติเป็นประจำ กำหนดการให้คะแนน สำหรับข้อคำถามที่มีความหมายทางบวก ให้คะแนน 1 - 5 และข้อคำถามที่มีความหมายทางลบ ให้คะแนน 5 - 1 ตามลำดับ (Croasmun & Ostrom, 2011) การแปลผลระดับพฤติกรรมในการดูแลตนเอง ใช้เกณฑ์คะแนนรวม ดังนี้ 45 - 115 คะแนน หมายถึง พฤติกรรมไม่ดี 116 - 179 คะแนน หมายถึง พฤติกรรมปานกลาง และ 180 - 225 คะแนน หมายถึง พฤติกรรมดี

ขั้นตอนที่ 2 การหาคุณภาพของแบบประเมินพฤติกรรมในการดูแลตนเองสำหรับผู้ป่วยวัยรุ่นโรคเอสแอลอี

2.1 การหาคุณภาพด้านความตรงตามเนื้อหา

(Content validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ซึ่งเป็นแพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านโรคเอสแอลอีในเด็กและวัยรุ่น แพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านพฤติกรรมและการดูแลตนเองของวัยรุ่น และพยาบาลผู้เชี่ยวชาญด้านโรคภูมิคุ้มกันบกพร่องในเด็ก นำผลการตรวจสอบของผู้ทรงคุณวุฒิมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (The index of Item - Objective Congruence [IOC]) กำหนดคะแนนระดับความสอดคล้อง ดังนี้ 1 = สอดคล้อง 0 = ไม่แน่ใจ และ -1 = ไม่สอดคล้อง ใช้สูตรในการคำนวณ (Asgari & Kramer, 2008) ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{n}$$

$\sum R$ = ผลรวมของคะแนนการตอบของผู้ทรงคุณวุฒิในรายชื่อ

n = จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

2.2 การหาคุณภาพด้านความเที่ยง (Reliability) ในเบื้องต้น โดยเก็บข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 คน หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ทั้งฉบับ (Cronbach, 1990) ได้ค่าเท่ากับ 0.79 และหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในชั้น (Intraclass correlation coefficient [ICC]) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้อง (Consistency) (Koo & Li, 2016) โดยให้ทดสอบและทดสอบซ้ำ (Test-retest reliability) ให้ผู้ป่วยเด็กวัยรุ่นโรคเอสแอลอีในกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน ตอบแบบสอบถาม 2 ครั้ง ห่างกัน 1 สัปดาห์ ได้ค่า ICC เท่ากับ 0.78 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่มีความสอดคล้องกันในระดับดี

ขั้นตอนที่ 3 ปรับปรุงแบบประเมินจากฉบับทดลอง ที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยง มาเป็นแบบประเมินฉบับที่จะใช้ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจริง จากนั้นได้นำเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษางานวิจัย เมื่อได้รับความเห็นชอบจึงได้ดำเนินการจัดพิมพ์และนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อหาความเที่ยง

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการระหว่าง

วันที่ 1 พฤศจิกายน 2560 - 30 มิถุนายน 2561

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง โครงการวิจัยได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคนของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล (COA no. Si 529/2017) ผู้วิจัยได้แจ้งวัตถุประสงค์ของการศึกษา รวมถึงประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับหลังการทำการวิจัยอย่างชัดเจน พร้อมทั้งขอความยินยอมในการทำวิจัยจากกลุ่มตัวอย่างและผู้ดูแล โดยกลุ่มตัวอย่างมีสิทธิที่จะตอบรับหรือปฏิเสธการเข้าร่วมโครงการวิจัย ทั้งนี้การตอบรับหรือปฏิเสธไม่มีผลใดๆ ต่อการรักษาพยาบาล และเมื่อเข้าร่วมการวิจัยแล้วสามารถถอนจากการวิจัยได้เมื่อต้องการ โดยไม่จำเป็นต้องชี้แจงเหตุผล ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างจะถูกเก็บเป็นความลับ ผลการวิจัยจะนำเสนอข้อมูลในภาพรวมโดยไม่มีการระบุชื่อตัวบุคคล

ผู้วิจัยแจกแบบประเมินพฤติกรรมและการดูแลตนเองสำหรับผู้ป่วยวัยรุ่นโรคเอสแอลอีให้ผู้ป่วยในกลุ่มตัวอย่างจำนวน 104 คน ตอบด้วยตนเองเป็นรายบุคคล เมื่อผู้ป่วยมารับการตรวจรักษาที่โรงพยาบาลศิริราช แผนกผู้ป่วยใน และผู้ป่วยนอก ใช้เวลาในการตอบประมาณ 15 นาที และรับกลับคืนเมื่อตอบเสร็จ และตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติพรรณนา หาความตรงตามเนื้อหาโดยใช้ The index of item - objective congruence [IOC] และหาความเที่ยงโดยใช้ Cronbach's Alpha coefficient

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาแบบประเมินพฤติกรรมและการดูแลตนเองสำหรับผู้ป่วยวัยรุ่นโรคเอสแอลอี แบบประเมินพฤติกรรมและการดูแลตนเองสำหรับผู้ป่วยวัยรุ่นโรคเอสแอลอีที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีข้อคำถามจำนวน 45 ข้อ เป็นข้อคำถามที่มีความหมายทางบวก จำนวน 33 ข้อ และความหมายทางลบ จำนวน 12 ข้อ ประกอบด้วย การดูแลตนเองโดย

ทั่วไป 21 ข้อ การดูแลตนเองตามระยะพัฒนาการ 6 ข้อ และการดูแลตนเองตามภาวะเสี่ยงเบนสุขภาพ 18 ข้อ การตอบใช้มาตราประมาณค่า (Rating scale) ตั้งแต่ไม่เคย

ปฏิบัติ, ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง, ปฏิบัติเป็นบางครั้ง, ปฏิบัติบ่อยครั้ง, และปฏิบัติเป็นประจำ ดังตัวอย่าง (ตาราง 1)

ตาราง 1 ตัวอย่างของแบบประเมินพฤติกรรม的自我ดูแลตนเอง ด้านละ 6 ข้อ

พฤติกรรม的自我ดูแลตนเอง	ปฏิบัติเป็นประจำ	ปฏิบัติบ่อยครั้ง	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง	ไม่ปฏิบัติ
การดูแลตนเองโดยทั่วไป					
1. คุณอาบน้ำอย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง					
2. คุณสวมเสื้อผ้าที่สะอาด					
3. คุณสระผมอย่างน้อยสัปดาห์ละ 2 ครั้ง					
4. คุณแปรงฟันทุกวันอย่างถูกวิธีอย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง ในตอนเช้าและก่อนนอน					
5. คุณล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหาร					
21. ในยามว่าง คุณมีกิจกรรมร่วมกับคนในครอบครัว เช่น การทำอาหารรับประทานในครอบครัว, การไปเที่ยวพักผ่อน เป็นต้น					
การดูแลตนเองตามระยะพัฒนาการ					
22. คุณทำงานที่ได้รับมอบหมายจากที่บ้าน และที่โรงเรียนได้ด้วยตนเอง					
23. คุณทำงานที่ได้รับมอบหมายจากที่บ้าน และที่โรงเรียนเสร็จตามเวลาที่กำหนด					
24. ในวันที่ขาดเรียน/งาน คุณติดตามงานที่ได้รับมอบหมายจากเพื่อนหรือผู้เกี่ยวข้อง					
25. ถ้าคุณไม่มีอาการอ่อนเพลีย คุณจะเข้าร่วมกิจกรรมหรือพบปะพูดคุยกับเพื่อนหรือคนใกล้ชิด					
26. ถ้าคุณมีอาการทางกายที่ผิดปกติ คุณจะบอกผู้ปกครองหรือผู้ใกล้ชิด					
27. ถ้าคุณมีความรู้สึกไม่สบายใจ คุณจะทำสิ่งที่ทำให้คุณรู้สึกสบายใจขึ้น เช่น ฟังเพลง ดูทีวี พูดคุยกับผู้ปกครองหรือผู้ใกล้ชิด					

พฤติกรรมการดูแลตนเอง	ปฏิบัติเป็นประจำ	ปฏิบัติบ่อยครั้ง	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	ปฏิบัตินานๆ ครั้ง	ไม่ปฏิบัติ
การดูแลตนเองตามภาวะเปื่อยบนสุขภาพ					
28. คุณรับประทานยาที่แพทย์แนะนำอย่างสม่ำเสมอ					
29. คุณให้ผู้อื่นดูแลเรื่องการจัดยาให้รับประทาน					
30. คุณลืมรับประทานยา					
31. คุณเบื่อการรับประทานยา					
32. คุณอยู่ในสถานที่ที่อากาศถ่ายเทไม่สะดวก เช่น ตลาดนัด, ศูนย์การค้า, โรงภาพยนตร์ เป็นต้น					
45. ถ้าคุณมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการเจ็บป่วยของตนเอง คุณจะหาข้อมูลเพิ่มเติมด้วยตนเอง โดยการสอบถามจากทีมสุขภาพ หรือวิธีอื่นๆ					

ระบบการให้คะแนนและการแปลผลระดับ เป็นไปตามเครื่องมือวิจัย

2. ผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินพฤติกรรมการดูแลตนเองสำหรับผู้ป่วยวัยรุ่นโรคเอสแอลอี ด้านความตรงตามเนื้อหา และความเที่ยง

2.1 ผลการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา พบว่ามีข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ต่ำกว่า 0.50 จำนวน 2 ข้อ ผู้วิจัยจึงปรับข้อความบางข้อ และแยกข้อความที่มี 2 ความหมายในข้อเดียวกันออกเป็น 2 ข้อ ทำให้มีข้อคำถาม จำนวน 45 ข้อ หลังจากนั้นนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบภาษาและจำนวนให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง และคำนวณค่า IOC

เป็นรายข้อ พบว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (IOC) ได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.60-1.00

2.2 ความเที่ยง แบบประเมินพฤติกรรมการดูแลตนเองสำหรับผู้ป่วยวัยรุ่นโรคเอสแอลอี หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ของแบบประเมินทั้งฉบับ ได้เท่ากับ 0.73 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคในรายข้อ หากลบข้อนั้นออกอยู่ระหว่าง 0.72 – 0.73 จำนวน 42 ข้อ ซึ่งไม่เกินค่าของแบบสอบถามทั้งฉบับ มี 3 ข้อที่ หากลบข้อนั้นออกจะได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคสูงกว่าค่าของทั้งฉบับ ได้แก่ ข้อ 12 หากลบออกจะได้ค่าเท่ากับ 0.80 ข้อ 23 หากลบออกจะได้ค่าเท่ากับ 0.75 และข้อ 33 หากลบออกจะได้ค่าเท่ากับ 0.74 (ตาราง 2)

ตาราง 2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach เมื่อลบข้อนั้นออก จำแนกเป็นรายข้อ (n = 45)

ข้อ	Scale Mean if item deleted	Scale Variance if item deleted	Corrected item-total correlation	Cronbach's Alpha if item deleted
ข้อ 1	185.50	218.43	.33	.73
ข้อ 2	185.22	225.32	.04	.73
ข้อ 3	185.85	217.94	.23	.73
ข้อ 4	185.61	216.75	.35	.72
ข้อ 5	186.27	216.57	.34	.72
ข้อ 6	185.54	221.78	.15	.73
ข้อ 7	186.11	213.75	.41	.72
ข้อ 8	186.37	213.13	.44	.72
ข้อ 9	185.38	219.17	.37	.73
ข้อ 10	185.63	216.64	.36	.72
ข้อ 11	185.91	215.98	.35	.72
ข้อ 12	186.32	177.38	.17	.80
ข้อ 13	185.21	224.67	.11	.73
ข้อ 14	187.24	219.02	.23	.73
ข้อ 15	187.12	222.10	.10	.73
ข้อ 16	185.95	219.31	.23	.73
ข้อ 17	185.44	222.54	.15	.73
ข้อ 18	186.76	215.21	.30	.72
ข้อ 19	186.09	216.76	.31	.73
ข้อ 20	185.67	215.60	.38	.72
ข้อ 21	185.99	213.37	.41	.72
ข้อ 22	185.31	221.34	.31	.73
ข้อ 23	186.53	234.29	- .23	.75
ข้อ 24	185.78	218.29	.24	.73
ข้อ 25	186.05	213.60	.33	.72
ข้อ 26	186.20	220.57	.15	.73
ข้อ 27	185.69	223.44	.08	.73
ข้อ 28	186.36	214.27	.33	.72

ข้อ	Scale Mean if item deleted	Scale Variance if item deleted	Corrected item-total correlation	Cronbach's Alpha if item deleted
ข้อ 29	185.85	216.19	.32	.72
ข้อ 30	185.62	215.54	.37	.72
ข้อ 31	185.28	225.04	.04	.73
ข้อ 32	186.38	210.14	.35	.72
ข้อ 33	185.29	227.49	- .10	.74
ข้อ 34	186.15	217.76	.24	.73
ข้อ 35	186.60	214.38	.36	.72
ข้อ 36	185.81	214.95	.30	.72
ข้อ 37	185.78	214.99	.35	.72
ข้อ 38	185.49	218.56	.36	.73
ข้อ 39	185.66	218.57	.27	.73
ข้อ 40	186.24	210.16	.43	.72
ข้อ 41	185.95	213.27	.41	.72
ข้อ 42	186.97	220.59	.09	.73
ข้อ 43	185.97	215.48	.29	.73
ข้อ 44	185.19	224.99	.05	.73
ข้อ 45	186.88	215.99	.25	.73

แบบประเมินพฤติกรรมการดูแลตนเองนี้ ยังคงไว้ข้อความไว้ทั้ง 45 ข้อโดยไม่มีการตัดข้อใดออก แม้ว่าจะทำให้ได้ค่า Cronbach's alpha เพิ่มขึ้น เนื่องจากกลุ่มผู้ป่วยตอบคำถามในข้อนี้ไปในทิศทางเดียวกันทำให้มีความแปรปรวนน้อยกว่าข้ออื่น อีกทั้งข้อคำถามนี้มีความสำคัญและไม่มีการถามถึงประเด็นดังกล่าวในข้ออื่น

การอภิปรายผลการวิจัย

1. แบบประเมินพฤติกรรมการดูแลตนเองสำหรับผู้ป่วยวัยรุ่นโรคเอสแอลอีที่สร้างขึ้น มี 45 ข้อ ประกอบด้วย การดูแลตนเองโดยทั่วไป 21 ข้อ ครอบคลุมการดูแลตนเองในด้านการดูแลสุขภาพร่างกาย การรับประทาน

อาหาร การขับถ่าย และการพักผ่อน สอดคล้องกับทฤษฎีของโอเร็มในด้านการดูแลตนเองตามความจำเป็นโดยทั่วไป ซึ่งเกี่ยวข้องกับการดูแลตนเองเพื่อส่งเสริม และรักษาไว้ซึ่งสุขภาพและสวัสดิภาพของบุคคล ที่จำเป็นสำหรับบุคคลทุกคน (Orem, 2001) การดูแลตนเองตามระยะพัฒนาการ 6 ข้อ ครอบคลุมความรับผิดชอบต่อตนเองและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน สอดคล้องกับทฤษฎีของโอเร็มในด้านการดูแลตนเองตามระยะพัฒนาการของวัย ซึ่งเกี่ยวข้องกับการดูแลตนเองที่เกิดขึ้นจากกระบวนการพัฒนาการของชีวิตมนุษย์ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการในช่วงวัยต่าง ๆ ของชีวิต (Orem, 2001) และการดูแลตนเองตามภาวะเบี่ยงเบนสุขภาพ 18 ข้อ ครอบคลุมการดูแลตนเอง

ที่จำเป็นเมื่ออยู่ในภาวะเจ็บป่วยด้วยโรคเอสแอลอี สอดคล้องกับทฤษฎีของโอเร็มในด้านการดูแลตนเองที่จำเป็นเมื่ออยู่ในภาวะเจ็บป่วยด้วยโรค ซึ่งเกี่ยวข้องกับการดูแลตนเองที่เกิดขึ้นเนื่องจากความผิดปกติของร่างกาย และความเจ็บป่วย (Orem, 2001)

2. การหาคุณภาพของแบบประเมินพฤติกรรมการดูแลตนเองสำหรับผู้ป่วยวัยรุ่นโรคเอสแอลอี การหาความตรงตามเนื้อหา มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.6-1.0 จัดอยู่ในช่วงเกณฑ์ที่กำหนดว่าข้อความที่สร้างขึ้นมีความสอดคล้องกับประเด็นที่ต้องการประเมิน (Lynn, 1986) สามารถยืนยันถึงประสิทธิภาพของแบบประเมินพฤติกรรมการดูแลตนเอง

สำหรับผู้ป่วยวัยรุ่นโรคเอสแอลอีที่สร้างขึ้น และผลการหาความเที่ยงโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคได้เท่ากับ 0.73 เป็นตัวบ่งชี้ความสอดคล้องภายในซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ (Graham, 2006)

ข้อเสนอแนะ

ควรนำแบบประเมินพฤติกรรมการดูแลตนเองสำหรับผู้ป่วยวัยรุ่นโรคเอสแอลอีไปใช้ในการประเมินและวางแผนดูแลช่วยเหลือผู้ป่วยให้มีพฤติกรรมการดูแลตนเองอย่างเหมาะสมต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- นันทนา กลิตานนท์. (2560). โรคลูปัส = Systemic lupus erythematosus (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: โอ. เอส. พริ้นติ้ง เฮ้าส์.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2553). เทคนิคการสร้างเครื่องมือนวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 7 ฉบับปรับปรุงใหม่). กรุงเทพมหานคร: จามจุรี โปรดักท์.
- สุโรจน์ ศุภเวดิน. (2556). พยาธิวิทยาของโรคไตอักเสบลูปัส. ใน อัจฉรา สัมบุญณานนท์, อนิรุท ภัทราภาณุจณ์, และ นันทวัน ปิยะภาณี. (บ.ก.). Systemic Lupus Erythematosus ในเด็กและวัยรุ่น (พิมพ์ครั้งที่ 2, น. 116-72). กรุงเทพมหานคร: ภาควิชากุมารเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- Asgari, A., & Kramer, J. M. (2008). Construct validity and factor structure of Persian Occupational Self-assessment. *Occupational Therapy in Health Care*, 22(2-3), 187-200. doi: 10.1080/07380570801991826
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing* (5th ed.). New York: Harper Collins.
- Goodman, D., Morrissey, S., Graham, D., & Bossingham, D. (2005). Illness representations of systemic lupus erythematosus. *Qualitative Health Research*, 15(5), 606-619. doi: 10.1177/1049732305275167
- Graham, J. M. (2006). Congeneric and (essentially) tau-equivalent estimates of score reliability what they are and how to use them. *Educational and Psychological Measurement*, 66(6), 930-944.
- Koo, T. K., & Li, M. Y. (2016). A guideline of selecting and reporting intraclass correlation coefficients for reliability research. *Journal of Chiropractic Medicine*, 15(2), 155-163. doi:10.1016/j.jcm.2016.02.012
- Orem, D. E. (2001). *Nursing: Concepts of practice* (6th ed.). St. Louis, MO: Mosby.
- Sato, V. A. H., Marques, I. D. B., Goldenstein, P. T., Carmo, L. P. F., Jorge, L. B., Titan, S. M. O., & Woranik, V. (2012). Lupus nephritis is more severe in children and adolescents than in older adults. *Lupus*, 21(9), 978-83. doi: 10.1177/0961203312443421